

Julkaistu Lapin Kansan Alakerta-palstalla 23.6.2020

Lauri Sikanen

Lappi olkoon ylpeä metsätaloudestaan

Lapin metsissä samoilla minulle tulee usein tunne, jota on vaikea sanoittaa. Hyvä ja ylväs olo, kokemus jostakin alkuperäisestä ja voimakkaasta valtaa mielen ja antaa voimaa. Tällaiset kokemukset Lapista olivat varmaan syy siihen, että myös Kanada alkoi kiehtoa minua, sillä kirjojen ja television kautta minulle oli syntynyt kuva, että siellä kaikki olisi vielä tuplasti hienompaa.

Kyllähän Kanadasta hienoja paikkoja löytyy, mutta pakko todeta, että kirjailijat ja luontoelokuvien tekijät ovat kyllä huolella valinneet ne paikat, joista tunnelmia välitetään. Valtio tai provinssi omistaa Kanadan metsistä 83 prosenttia ja yksityisomistus on vaatimatonta. Pieniä Euroopan puoleisia provinsseja ja Quebeciä lukuun ottamatta metsiä käytetään hakkuuoikeuksiin perustuen. Hakkuutapana on lähes pelkästään avohakkuu 50-250 hehtaarin lohkoissa ja uudistaminen joko istuttamalla tai luontaisella uudistuksella. Metsäautoteitä on harvakseltaan ja usein hakkuuoikeuteen kuuluu metsäautotien ennallistaminen kun hakkuut on tehty.

Kanadassa metsissä ulkoileminen ja virkistyskäyttö pyritään suuntaamaan tietyille kansallispuistoalueille, eikä ihmisten liikkumista muualla metsissä pidetä mitenkään edistämisen arvoisena asiana. Yksityismetsän rajalla törmää hyvin usein kylttiin, joka kieltää metsässä liikkumisen. Kun Ontariossa ollessani menin metsänomistajien yhdistyksen nettisivulle, ensimmäisenä vastaan pomppasi mainos, joka kertoi kieltokylttien olevan 20 prosentin tarjouksessa.

Hiilensidonta on myös tärkeä osa metsien ekosysteemipalveluja. Kanadan "hoidetut metsät" päästävät vuosittain ilmakehään noin 50 miljoonaa tonnia hiilidioksidia. Suurin syy tähän ovat hyönteistuhot ja metsäpalot, jotka pääsevät kehittymään isoiksi laajoilla luonnontilaisilla tai huonosti hoidetuilla alueilla, joilla ei ole metsäautotieverkkoa helpottamassa palontorjuntaa ja joista löytyy paljon luontaista kuollutta tai kuolemassa olevaa puustoa.

Lapissa kasvukausi on lyhyt ja puu kasvaa hitaasti. Silti Lapin metsät ovat hyvässä kunnossa ja sitovat hiiltä erittäin hyvin. Nykyisellä hakkuutahdilla Pohjois-Suomen metsien hiilidioksidin nettosidonta säilyy yli 20 miljoonan tonnin tasolla vuodessa vuoteen 2035 asti. Jos hakkuut nousisivat suurimpaan kestäväan tasoon, nettosidonta pienenesi puolella, mutta silti Pohjois-Suomen metsät sitoisivat hiiltä toisin kuin Kanadan metsät. Äsken ilmestynyt State of Canada's Forests 2019 raportti kertoo myös metsien kokonaistilavuuden pienentyneen vuoden 1990 jälkeen 2 500 miljoonalla kuutiometrillä, siis samalla puumäärällä, kuin mitä koko Suomen metsistä löytyy.

Suomalainen metsänhoito kiinnostaa Kanadassa. Kanadalaisten on vaikea uskoa, että suomalaiset firmat voivat pärjätä kanadalaisille firmoille kilpailussa, vaikka meillä puun kantohinta on todella korkea Kanadaan verrattuna ja avohakkuidemme keskikoko on vain noin kaksi hehtaaria.

Kantorahaa Kanadassa maksetaan provinssille tai valtiolle vain siitä puusta, mikä metsästä viedään pois. Siksi hakkuutähdettä syntyy palstoille ja lansseihin huikeita määriä. Valtaosa kanadalaisista asuu noin 100 km päässä USA:n rajasta ja heille käytännön metsätalous on melko vierasta. Sen sijaan Kanadan alkuperäisväestöä asuu sadoissa, usein syrjäisissä reservaateissa, joissa metsien käyttö on paljon lähempänä jokapäiväistä elämää.

Olen tavannut useita heimopäälliköitä ja Ottawassa 2019 myös kaikkien heimojen päällikön, National Chief Perry Bellegarden. Alkuperäiskansat saavat vuosi vuodelta enemmän oikeuksia reservaattiansa joskus mittavienkin metsävarojen hyödyntämiseen. Isot avohakkuut ja hakkuutähderyötkiöt eivät heitä innosta, mutta suomalainen pieniin kuvioihin ja harvennuksiin perustuva metsätalous kuulostaa heistä paljon paremmalta vaihtoehdolta.

Ensimmäisiä suomalaisen metsänhoidon mallialueita suunnitellaan kahden eri provinssin alueelle. Boreaalinen metsä on siellä asuville ihmisille valtava ekosysteemipalveluiden resurssi ja ekologinen aarreaitta. Oikein käytettynä ja huolehdittuna siitä on apua niin ilmastonmuutoksen hillinnässä kuin henkisen ja aineellisen hyvinvoinnin lähteenä. Lapissa ja muualla Suomessa tämä tasapaino hallitaan, toivottavasti tulevaisuudessa myös muualla nykyistä paremmin.

Kirjoittaja on johtava tutkija, maa- ja metsätaloustieteen tohtori, dosentti (Lakehead University, Thunder Bay, Ontario, Kanada)

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

